

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Назирӣ Гулбаҳор Назир ба диссертатсияи Маҳмудов Сафаралӣ Мирзоевич дар мавзӯи «Мукаммалгардонии механизми пешниҳоди қарзи бонкӣ дар рушди соҳибкории хурду миёна (дар мисоли КВД БА ҶТ «Амонатбонк»))» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.17 – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз

1. Мутобиқати диссертатсия ба ихтисосҳо ва самтҳои илм, ки аз руи онҳо диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Дар асоси баррасӣ, таҳлил ва баҳодиҳии мухталоф муқаррароти диссертатсияи пешниҳодшудаи Маҳмудов Сафаралӣ Мирзоевич дар мавзӯи «Мукаммалгардонии механизми пешниҳоди қарзи бонкӣ дар рушди соҳибкории хурду миёна (дар мисоли КВД БА ҶТ «Амонатбонк»))» метавон чунини хулосабарорӣ кард, ки ихтисоси диссертатсия ба бандҳои 9.1; 10.7; 10.9; 10.10; 10.12; 10.22-и Шиносномаи феҳристи ихтисосҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 5.2.17 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз мутобиқат менамояд.

2. Мубрамии мавзӯи диссертатсия. Мавзӯи диссертатсияи пешниҳодшуда таҳти унвони «Мукаммалгардонии механизми пешниҳоди қарзи бонкӣ дар рушди соҳибкории хурду миёна (дар мисоли КВД БА ҶТ «Амонатбонк»))» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.17 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз омода шудааст, аз лиҳози илмӣ ва амалӣ саривақтӣ мебошад. Муаллиф дар қори худ ҷанбаҳои гуногуни мукаммалгардонии механизми пешниҳоди қарзи бонкӣ дар рушди СХМ ҳамаҷониба инъикос намудааст. Таҳқиқот ба нуқтаҳои калидии механизми пешниҳоди қарзи бонкӣ дар рушди СХМ нигаронида шуда, нақши бонкҳоро на танҳо ҳамчун ниҳодҳои молиявӣ, балки ҳамчун маблағгузорони калидии иқтисоди миллӣ ва омили суботи стратегияи давлат таъкид месозад.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот дар шароити кунунии рушди иқтисоди муосир бевосита ба нақши муҳими соҳибкории хурду миёна дар таъмини устувории иқтисодӣ, афзоиши даромади аҳоли ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ алоқаманд мебошад. Соҳибкории хурду миёна ҳамчун муҳаррики асосии рушди фаъолияти инноватсионӣ ва рақобатпазирии иқтисодиёти миллӣ ба

шумор рафта, фаъолияти самарабахши он бевосита ба дастрасии саривактӣ ва кафолатноки субъектҳои хурди хоҷагидор ба захираҳои молиявӣю кредитӣ вобастагии комил дорад.

Бо вучуди ин, механизми кунунии пешниҳоди қарзҳои бонкӣ ба субъектҳои соҳибкорӣ бо як қатор мушкilotу монеаҳо, аз қабili фoизҳои нисбатан баланд, талаботи саҳтгирона нисбат ба таъминоти гаравӣ, дароз кашидани раванди баррасии дархостҳо ва сатҳи нокифояи ҷорикунони технологияҳои рақамӣ дучор меояд. Ин ҳолат зарурати амиқ таҳлил намудан ва ба таври маҷмӯӣ мукаммал гардонидани механизмҳои қарздиҳиро ба миён меорад, то раванди дастрасии соҳибкорон ба сармояи гардону дарозмуҳлат содда, шаффоф ва самаранок гардад.

Дар ин раванд, ҷойгоҳи КВД БА ҚТ «Амонатбонк» ҳамчун бузургтарин бонки давлатии кишвар бо шабакаи васеи филиалҳо ва нақши муҳим дар амалӣ намудани барномаҳои молиявӣю иҷтимоии давлат аҳамияти стратегӣ пайдо мекунад. Омузиши таҷриба ва механизми қарздиҳии ин бонк имкон медиҳад, ки роҳҳои беҳтар кардани хизматрасониҳо ва васеъ намудани фарогирии молиявии соҳибкорон, бахусус дар минтақаҳои дурдаст, муайян карда шаванд.

Ҳамзамон, зарурати ҷории усулҳои муосири арзёбии хавфҳо, ба монанди рақамикунонӣ ва автоматикунонии раванди пешниҳоди қарз, тақозо мекунад, ки муносибатҳои қарздиҳии бонкҳо ба талаботи бозори муосир мутобиқ карда шаванд. Аз ин рӯ, таҳқиқи роҳҳои мукаммалгардонии механизми пешниҳоди қарзи бонкӣ дар мисоли КВД БА ҚТ «Амонатбонк» барои таъмини рушди устувори соҳибкориҳои хурду миёна ва баланд бардоштани рақобатпазирии иқтисодиёти Тоҷикистон ниҳоят муҳим ва муҳим ба ҳисоб меравад.

3. Дарачаи нағзони натиҷаҳои дар рисола ба дастода нуктаи илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод шудаанд. Дар таҳлил ва баррасии таҳқиқот масъалаи тақмили механизми қарздиҳии КВД БА ҚТ «Амонатбонк» ба СХМ дар ҳамбастагӣ бо раванди саноатикунони иқтисодиёти миллӣ ва рақамикунонии хизматрасониҳои бонкӣ нахустин маротиба ҳамчун масъалаи комплексӣ мавриди баррасӣ қарор дода шудааст. Натиҷаҳои муҳимтарине, ки дар ҷараёни таҳқиқот ба даст оварда шуданд ва ба ҳимоя бароварда мешаванд, инҳо мебошанд:

1. Дар қори илмӣ худ аз ҷониби муаллиф методикаи нави таснифоти субъектҳои соҳибкорӣ барои ҳадафҳои қарзгузори бонкӣ дар шароити саноатикунонӣ таҳия ва аз ҷиҳати методологӣ асоснок карда шудааст. Моҳияти ин низом аз он иборат аст, ки он ҳудудҳои даромад ва дороиҳоро бо маҷмӯи нишондиҳандаҳои меъерӣ ва коэффитсиентҳои соҳавӣю минтақавӣ

ҳамоҳанг сохта, шаффофият ва стандартикунонии қабули қарорҳои қарзиро таъмин менамояд.

2. Диссертант механизми мониторинги таъсири қарзгузори бонкиро ба рушди соҳибқории хурду миёна дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудааст. Ин механизм дар асоси таҳлили муқоисавии динамика ва сохтори қарздиҳӣ бо нишондиҳандаҳои сифати сандуқ, нархгузори ғоизӣ ва хусусиятҳои маҳсулоти қарзӣ дар сатҳи низомӣ ва бонки давлатӣ сохта шуда, имкон медиҳад, ки монеаҳои институтсионалии маблағгузори СХМ-и истеҳсолӣ дақиқ муайян карда шаванд.

3. Дар диссертатсия қорҷӯбаи марҳилавии мукамалгардони муҳити институтсионалии низоми қарздиҳии СХМ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон асоснок карда шудааст. Муҳити институтсионалӣ ҳамчун низоми идорашавандаи қоидаҳо, расмиёт ва инфрасохтор тафсир ёфта, механизми таъмини дастрасии соҳибқорон ба қарз бо ҳадафҳои фарогирии молиявӣ ва устувори низоми бонкии кишвар муваффақона ҳамгиро гардидааст.

4. Аз ҷониби муаллиф механизми ҳадафмандонаи тақмили қарзгузори СХМ дар КВД БА ҚТ «Амонатбонк» дар ҳошияи саноатикунони босуръат таҳия ва пешниҳод гардид. Аҳамияти амалии ин навоарӣ дар он зоҳир мегардад, ки он гузаришро аз қарздиҳии оддӣ кӯтоҳмуҳлати тиҷоратӣ ба модели сармоягузори миёна ва дарозмуҳлат барои субъектҳои СХМ-и истеҳсолӣ таъмин месозад.

4. Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо. Аҳамияти илмӣ ва амалии натиҷаҳои таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки ҳулосаҳо ва тавсияҳои таҳиякардаи муаллиф ба тавсеаи заминаи назариявӣ ва беҳтар кардани механизми қарздиҳии бонкӣ ба соҳибқории хурду миёна мусоидат менамоянд. Аз ҷанбаи илмӣ-назариявӣ, муносибатҳои муосир ва санадҳои меъёрию ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон амиқ таҳлил ёфта, усулҳои инноватсионии арзёбии хавф ва таснифоти субъектҳои соҳибқорӣ аз ҷиҳати методологӣ асоснок карда шудаанд. Аз нуқтаи назари амалӣ ва иқтисодӣ, пешниҳодҳои муаллиф оид ба соддагардони расмиёти қарздиҳӣ дар КВД БА ҚТ «Амонатбонк» ва гузариш ба модели сармоягузори дарозмуҳлати истеҳсолӣ имкон медиҳанд, ки дастрасии соҳибқорон ба захираҳои молиявӣ васеъ гардида, самаранокии сандуқи қарзӣ баланд бардошта шавад. Илова бар ин, татбиқи ин механизм аҳамияти бузурги иҷтимоӣ дошта, тавассути дастгирии бахши истеҳсолӣ ба таъсиси ҷойҳои нави қорӣ, афзоиши даромади аҳоли дар минтақаҳо ва суръатбахшии раванди саноатикунони кишвар заминаи устувор мегузорад.

5. Аҳаммияти амалии кори диссертатсионӣ. Аҳаммияти амалии натиҷаҳои таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки пешниҳодҳо, усулҳо ва тавсияҳои таҳиякардаи муаллиф барои тақмили механизми қарздиҳӣ ва таъмини устувории молиявии КВД БА ҚТ «Амонатбанк» ва дигар банкҳои тижорати Ҷумҳурии Тоҷикистон хизмат менамоянд. Истифодаи густурдаи санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ, нишондиҳандаҳои омӯрӣ ва маълумотҳои воқеии банкӣ заминаи эътимоднокии амалии ин таҳқиқотро таъмин намудааст. Натиҷаҳои алоҳидаи кор, аз ҷумла методикаи таснифоти субъектҳои соҳибкорӣ ва модели қарздиҳии сармоягузорӣ, метавонанд дар таҳияи ҳуҷҷатҳои стратегӣ, концепсияҳои рушди низоми банкӣ ва татбиқи барномаҳои давлатии дастгирии соҳибқории хурду миёна дар шароити саноатикунони босуръати кишвар мавриди истифодаи амалӣ қарор гиранд. Илова бар ин, маводҳои таҳқиқот дар раванди таълими фанҳои соҳавии банкдорӣ ва молия дар муассисаҳои олии касбӣ дорои аҳамияти баланди татбиқӣ мебошанд.

6. Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии докталаб дар он зоҳир мегардад, ки тамоми даврони иҷрои кори илмӣ - аз интиҳоб ва асосноккунии мубрамияти мавзӯ, муайян кардани мақсаду вазифаҳо ва коркарди манбаъҳои назариявӣ омӯрӣ то таҳияи тавсияҳои амалӣ мустақилона ва пайгирона аз ҷониби худ диссертант ба анҷом расонида шудаанд. Дар раванди таҳқиқот докталаб механизми пешниҳоди қарзҳои банкӣ ба субъектҳои соҳибқории хурду миёна амик омӯхта, роҳҳои беҳтар кардани рақобатпазирӣ ва баланд бардоштани устувории молиявии КВД БА ҚТ «Амонатбанк»-ро мушаххас намудааст. Саҳми бевоситаи муаллиф, инчунин дар таҳияи методикаи нави таснифоти субъектҳои соҳибкорӣ, пешниҳоди модели мониторинги таъсири қарздиҳӣ ва таҳияи механизми гузариш ба қарздиҳии дарозмуҳлати сармоягузорӣ дар шароити саноатикунони босуръати Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода меёбад.

7. Нашри натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшаванда. Вобаста ба мавзӯи диссертатсия аз ҷониби муаллиф 8 мақола таҳия шудааст, ки аз онҳо 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд.

8. Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи КОА. Диссертатсияи пешниҳод намудаи Маҳмудов Сафаралӣ Мирзоевич ба бандҳои меъёрҳои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.17 – Молия, муомилоти пули ва қарз, омодакунии диссертатсия ва экспертизаи диссертатсия дар шӯрои диссертатсионӣ ва ба дигар талаботҳои тартиби додани дараҷаи илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯӣ мебошад.

9. Натиҷаҳои кор ва ҷанбаҳои мусбӣи он. Вобаста ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот сохтор ва мундариҷаи диссертатсия муайян карда шуд. Диссертатсия аз муқаддима, се боб, нӯҳ зербоб, хулоса, 13 диаграмма, 6 расм, 8 ҷадвал, рӯйхати адабиёти истифодашуда аз 202 номгӯй иборат буда, дар ҳаҷми 199 саҳифа таҳия шудааст.

Дар боби якуми диссертатсия “Асосҳои назариявӣ ва методологии қарзи бонкӣ дар низоми дастгирии молиявии СХМ” таҳқиқ шуда, таҳаввули равишҳои илмӣ оид ба моҳияти иқтисодии қарз ва қарзи бонкӣ, хусусиятҳои пешниҳоди қарзи бонкӣ ба СХМ ва таҷрибаи хориҷии дастгирии молиявӣю қарзии онҳо баррасӣ гардидааст (с. 15-75).

Дар қисмати назариявии таҳқиқот (зербоби 1.1) муаллиф асосҳои пайдоиш ва ташаккули мафҳуми «қарз» ва «қарзи бонкӣ»-ро мавриди омӯзиши амиқ қарор дода, таҳаввулоти онҳоро дар робита бо низоми дастгирии молиявии субъектҳои хоҷагидорӣ таҳлил намудааст. Муаллиф қайд мекунад, ки қарзи бонкӣ танҳо воситаи алоҳидаи маблағгузорӣ набуда, балки низоми мукаммали муносибатҳои қайдиву асзорӣ ва алоқамандии мутақобилаи субъектҳои бозор мебошад, ки дар он сармояи озод ҳамчун манбаи асосии афзоиши фаъолияти истеҳсолӣ ва тиҷоратӣ баромад мекунад. Дар ин замина, муҳаққиқ нақши қарзро ҳамчун катализатори рушди босуботи соҳибкорӣ муайян карда, исбот намудааст, ки мукамалсозии механизми қарздиҳӣ боиси тағйири куллии самаранокии амалиётҳои соҳибкорон ва бонкҳои тиҷоратӣ мегардад (с. 15-30).

Муаллиф зимни омӯзиши асосҳои назариявӣ-методии пешниҳоди қарз (зербоби 1.2) робитаи зичи байни мукаммалии механизми қарздиҳӣ ва рушди соҳибкории хурду миёнаро ошкор сохтааст. Таъкид мегардад, ки дар шароити муосир механизми қарздиҳӣ бояд ба хусусиятҳои мушаххаси СХМ, аз қабili сатҳи таваккал, зарурати сармояи гардони бухронтоб ва набудани таъминоти кофӣи гаравӣ мутобиқ карда шавад. Муаллиф консепсияҳои асосии назариявӣ ва усулҳои арзёбии қобилияти пардохтпазириро омӯхта, таъсири соддагардони расмиёти қарзиро ба паст кардани хароҷоти транзаксионии тарафайн ва афзоиши самаранокии истифодаи сармоя асоснок намудааст (с. 30-54).

Дар ҷанбаи байналмилалӣ ва амалӣ (зербоби 1.3), унвонҷӯ диққати асосиро ба таҳлили таҷрибаи хориҷии дастгирии молиявӣю қарзии СХМ равона кардааст. Диссертант зимни омӯзиши таҷрибаи ҷаҳонӣ муайян намудааст, ки баланд бардоштани самаранокии маблағгузори соҳибкорӣ дар кишварҳои пешрафта тавассути гузариш ба моделҳои фарогири молиявӣ, истифодаи фондҳои кафолати қарзӣ, субсидиякунонии фоизҳо ва дигаргунсозии пурраи хизматрасониҳо сурат гирифтааст. Муаллиф қайд

мекунад, ки истифодаи мақсадноки ин омилҳои муваффақияти байналмилалӣ дар шароити Тоҷикистон метавонад ба ташаккули механикми самарабахши қарздиҳӣ ва гузариши СХМ ба бахши истеҳсоли мусоидат намояд (с. 54-72).

Дар боби дуҷуми диссертатсия вазъ ва тамоюлҳои маблағгузори СХМ дар шароити саноатикунӣ иқтисодиёти ҚТ таҳлил шуда, нақши СХМ дар раванди саноатикунӣ, хусусиятҳои ташаккули талаботи онҳо ба қарзи бонкӣ, вазъи маблағгузори ин бахш аз ҷониби низоми бонкии ҷумҳурӣ ва ҷойгоҳи КВД БА ҚТ «Амонатбонк» дар ин раванд арзёбӣ гардидааст (с.76-126).

Дар қисмати аввали таҳлил (зербоби 2.1) муаллиф нақши соҳибқорӣ хурду миёнаро дар раванди гузариши иқтисодиёти кишвар ба модели аграрӣ-саноатӣ ва саноатӣ-аграрӣ арзёбӣ намуда, ташаккули талаботи онро ба захираи қарзӣ омӯхтааст. Таҳқиқотгар тавассути таҳлили нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ нишон медиҳад, ки дар шароити саноатикунӣ талаботи субъектҳои СХМ аз қарзҳои кӯтоҳмуҳлати тичоратӣ ба самти қарзҳои миёна ва дарозмуҳлати сармоягузорӣ барои харидории таҷҳизот ва ашёи хом тағйир меёбад. Муаллиф илман собит месозад, ки бидуни дастгирии фаъоли қарзӣ афзоиши ҳиссаи маҳсулоти саноатӣ дар сохтори ММД аз ҳисоби бахши хусусӣ имконнопазир аст (с. 76-94).

Муаллиф дар таҳқиқоти худ (зербоби 2.2) ҳолати кунунии рушди СХМ-ро дар робита бо пешниҳоди қарз аз ҷониби тамоми низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди арзёбии амиқи муқоисавӣ қарор додааст. Таҳлилҳо ва маълумотҳои оморӣ нишон медиҳанд, ки дар сохтори сандуки қарзии ташкилотҳои қарзии кишвар ҳанӯз ҳам ҳиссаи қарзҳои ба бахши савдо ва хизматрасонӣ равонашуда баланд буда, ҳиссаи қарздиҳӣ ба СХМ-и истеҳсоли ва коркард нокифоя мебошад. Унвонҷӯ омилҳо ва монеаҳои асосиро, аз қабили арзиши баланди фоизҳо, набудани таъминоти кофии гаравӣ дар минтақаҳо ва хавфҳои баланди қарзиро, ки ба рушди динамикаи маблағгузорӣ монеъ мешаванд, муайян ва гурӯҳбандӣ намудааст (с. 95-111).

Диққати марказии диссертант дар ин боб (зербоби 2.3) ба таҳлили ҳамаҷонибаи амалиёти қарзии КВД БА ҚТ «Амонатбонк» равона гардидааст. Муаллиф динамика, сохтор, сифати сандуки қарзӣ ва дастрасии маҳсулоти қарзии ин бонки давлатиро ба субъектҳои СХМ амиқ таҳқиқ намудааст. Қайд карда мешавад, ки КВД БА ҚТ «Амонатбонк» дорои имкониятҳои бузурги шабакавӣ буда, дар пешниҳоди қарзҳо ба соҳибқорон дар минтақаҳои дурдаст нақши асосиро мебозад, аммо барои пурра қонеъ гардонидани талаботи СХМ-и истеҳсоли ба соддагардонии раванди баҳодихӣ ва ҷорикунӣ усулҳои муосири пешниҳоди қарз нӣёз дорад (с. 111-125).

Дар боби сеюми диссертатсия «Самтҳои тақмили муҳити институтсионалӣ ва механизми қарздиҳии СХМ дар шароити саноатикунони иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон» самтҳои афзалиятнок ва пайдарпайии амалии мукамалсозии муҳити институтсионалии низоми молиявӣ, инчунин роҳҳои беҳтар кардани механизми қарздиҳии КВД БА ҚТ «Амонатбанк» ба субъектҳои соҳибкории хурду миёна пешниҳод ва асоснок карда шудаанд. (с. 127-167)

Дар баҳши аввали ин боб (зербоби 3.1) муаллиф ба масъалаҳои мукамалгардони чорҷӯбаи институтсионалии низоми қарздиҳӣ диққати махсус зоҳир намудааст. Муаллифи рисола муҳити институтсионалиро ҳамчун маҷмуи идорашавандаи қоидаҳо, расмӣёт ва инфрасохтори молиявӣ тафсир намуда, зарурати ҳамгироии онро бо ҳадафҳои фароғии молиявӣ ва устувории низоми бонкӣ илман асоснок месозад. Муаллиф пешниҳод менамояд, ки тавассути тақомули заминаҳои меъёрию ҳуқуқӣ, рушди низоми кафолати қарзҳо ва татбиқи механизми рақамикунони раванди дастрасии соҳибкорон ба захираҳои молиявӣ васеъ карда шуда, хароҷоти транзаксионии бонкҳо қоҳиш дода шавад (с. 127-144).

Дар қисмати амалӣ ва пешниҳодии таҳқиқот (зербоби 3.2) муаллиф механизми мушаххаси ҳадафмандонаи тақмили қарздиҳии СХМ-ро дар КВД БА ҚТ «Амонатбанк» дар ҳошияи саноатикунони босуръат таҳия ва аз ҷиҳати иқтисодӣ асоснок намудааст. Унвонҷӯ модели нави қарздиҳиро пешниҳод мекунад, ки гузариши КВД БА ҚТ «Амонатбанк»-ро аз қарздиҳии кӯтоҳмуҳлати тижоратӣ ба модели сармоягузори миёна ва дарозмуҳлат барои СХМ-и истеҳсолӣ таъмин месозад. Муаллиф нишон медиҳад, ки ҷорикунони усулҳои нави арзёбии таваккал, соддагардони талаботи гаравӣ ва пешниҳоди маҳсулоти имтиёзноки қарзӣ ба баҳши истеҳсолӣ имкон медиҳад, ки сифати сандуқи қарзии бонк баланд бардошта шуда, ба рушди баҳши воқеии иқтисодиёт тақони ҷиддӣ баҳшида шавад. (с. 144-165)

10. Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Маҳмудов Сафаралӣ Мирзоевич мазмун ва мундариҷаи асосии диссертатсияро фароғир мебошанд ва ба талаботи муқаррарнамудаи ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯӣ буда, қорҳои интишоркардаи муаллиф иқтибосҳои илмӣ ва хулосаву пешниҳодҳои дар диссертатсия ҷойдоштаро инъикос менамоянд.

11. Эроҳи ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия.

1. Хуб мешуд, агар муаллиф ҳангоми таҳияи методикаи нави таснифоти субъектҳои СХМ ҳисоби иқтисодии хароҷотро барои қорӣ намудани низоми

рақамикунонӣ дар КВД БА ҚТ «Амонатбанк» ба таври муфассалтар нишон меод.

2. Беҳтар мешуд, агар дар кор модели «гибридӣ»-и қарздиҳӣ (омезиши филиалҳои анъанавии «Амонатбанк» ва хизматрасониҳои рақамии қарзӣ) барои соҳибкорони минтақаҳои дурдасти Тоҷикистон бештар асоснок карда мешуд.

3. Мувофиқи мақсад мебуд, агар муаллиф ба масъалаи мутобиқати қонунгузориҳои ҷорӣ ба талаботи механизми кафолати қарзҳо ва арзёбии ғаври ғайриманкул дар деҳот тавсияҳои мушаххаси ҳуқуқӣ илова мекард.

4. Ба манфиати кор мешуд, агар дар баҳши арзёбии хавфҳои қарзӣ ба масъалаи ҳечгирӣ (суғуртакунонӣ)-и хавфҳои асрорӣ ва таваррумӣ ҳангоми пешниҳоди қарзҳои дарозмуҳлати сармоягузорӣ ба СХМ-и истеҳсоли дикқати бештар зоҳир мегардид.

5. Хуб мебуд, агар дар раванди таҳқиқот аз ҷониби муаллиф SWOT-таҳлили механизми қарздиҳии КВД БА ҚТ «Амонатбанк» ба субъектҳои соҳибкории хурду миёна тартиб дода мешуд, ки ин ба манфиати кор буд.

12. Хулоса. Дар маҷмӯъ, кори диссертатсионии Маҳмудов Сафаралӣ Мирзоевич дар мавзӯи «Мукамалгардонии механизми пешниҳоди қарзи банкӣ дар рушди соҳибкории хурду миёна (дар мисоли КВД БА ҚТ «Амонатбанк»)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 5.2.17 – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз, пешниҳод шудааст, рисолаи илмӣ анҷомёфтаи дорои ҳислату мазмуни илмӣ амалидошта, ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он - Маҳмудов Сафаралӣ Мирзоевич сазовори дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 5.2.17 – Молия, муомилоти пулӣ ва қарз мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои иқтисодӣ,
профессор, муовини раиси
Банки миллии Тоҷикистон



Назирӣ Г.Н.

Имзои Назирӣ Гулбаҳор Назирро тасдиқ мекунам:

Сардори идораи кормандони
Банки миллии Тоҷикистон



Саидвалиева О.С.

Суроға: 734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯлакӣ, 38/1. Телефон: (+992 44) 600-32-10. E-mail: TGN_1970@mail.ru